

УДК 336

Покровська О.В.

*асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК СКЛADOVA ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

В Україні однією з провідних реформ постає територіально-адміністративна реформа, яка має на меті забезпечити фінансову децентралізацію і передачу додаткових фінансових ресурсів і повноважень на місця. Відповідно до ст. 140 Конституції України право на здійснення місцевого самоуправління закріплене безпосередньо за територіальними громадами і реалізується воно шляхом самостійного вирішення громадою питань місцевого значення в межах Конституції та інших законів України. Дане конституційне положення ґрунтується на демократичних засадах існування української державності і тому, враховуючи демократичний досвід організації місцевого самоврядування в зарубіжних країнах, вимагає формування і функціонування територіальної громади не як простої сукупності жителів певного населеного пункту, а як дієздатного та ініціативного суб'єкта, соціально і політично активного, самостійного з точки зору забезпечення матеріально-фінансовими ресурсами, здатного на ефективне і відповідальне управління власними справами.

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» відбувся поштовх до створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та створення спроможних об'єднаних громад. Цей процес базується на добровільності та усвідомленості об'єднання. Адже об'єднання територіальних громад це необхідний та вкрай важливий процес для розвитку економіки України, бо надає новоствореній об'єднаній громаді всі можливості реалізувати ті завдання, які поставлені перед нею [1].

Головне та вирішальне місце в розвитку об'єднаних територіальних громад та їх фінансової спроможності посідає питання фінансової підтримки їх діяльності для розбудови сільських територій, забезпечення їх стійкості та привабливості для інвесторів, розвитку підприємництва на селі. Основними пріоритетними напрямками політики сільського розвитку виступає інтегрований розвиток сільських територій, забезпечення привабливих умов проживання для сільських жителів, зменшення рівня сільської бідності і підвищення конкурентоспроможності сільської економіки. Тому для забезпечення відповідних показників сільського розвитку виникає необхідність у здійсненні спроможними ОТГ самозабезпечення за умови вже існуючої та функціонуючої організації виробництва, не використовуючи державну допомогу у вигляді бюджетних трансфертів. Таким чином, об'єднані громади, які мають власний

нарощений потенціал та фінансову стійкість можуть задовольнити потреби населення та досягнути вищого рівня розвитку та функціонування [2].

Аналізуючи стан розвитку територіальних громад в умовах сьогодення, можна стверджувати, що більшість з них абсолютно обмежені в коштах. Але вже після процесу об'єднання, територіальна громада має можливість отримати той бюджет, який буде забезпечувати його потреби. Відповідно до свого статусу об'єднані територіальні громади прирівнюються до міст обласного значення, а район, відповідно, повністю втрачає податкові надходження і припиняє виконувати свої повноваження на території об'єднаної громади. Крім того, новостворені об'єднані територіальні громади з 2016 року отримують 100% таких податків і зборів як : – ренти від використання природних ресурсів і надр місцевого значення; – акцизів з продажу на їх території тютюнових і алкогольних виробів, нафтопродуктів; – єдиного податку; – плати за землю; – податку на нерухоме майно; – податку на прибуток комунальних підприємств; – плати за оренду майна; – транспортного податку; – збору за паркування транспортних засобів; – туристичного збору; – адміністративних штрафів, зборів за реєстрацію прав на нерухоме майно, плати за надання інших адміністративних послуг державного мита, що відноситься до відповідних бюджетів за місцем вчинення дій та видачі документів. Крім того, до бюджетів ОТГ надходить ще 25% екологічного податку. Зазначені надходження в бюджет є позитивним кроком у розвитку територіальних громад, адже це дасть фінансову основу для їх самостійності, а отже і спроможності до самостійного вирішення питань та проблем місцевого значення.

Але все ж, маючи право вирішувати питання місцевого значення за допомоги державної підтримки та власними зусиллями, переважна більшість територіальних громад України неспроможна їх вирішувати. Причини полягають у нестачі власних коштів, занепаді або відсутності інфраструктури (необхідних будівель, споруд, доріг тощо), а також у відсутності кадрів відповідної кваліфікації. Тому велике коло питань місцевого значення не вирішується належним чином: не мають відповідного забезпечення приміщення шкіл, дитячих садків, лікарень та інші будівлі комунальної власності, не забезпечується належним чином благоустрій території, нічне освітлення вулиць, існує проблема вивезення сміття тощо. Таким чином, основне завдання адміністративно-територіальної реформи є, передусім, забезпечення спроможності місцевого самоврядування самостійно, за рахунок власних мобілізованих внутрішніх ресурсів територіальних громад, а саме кадрових, фінансових ресурсів та інфраструктурного потенціалу вирішувати питання місцевого значення [3].

Список використаних інформаційних джерел

1. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.

2. Бутенко А.І. Інноваційні підходи до оцінки економічної самодостатності територіальних громад / А. І. Бутенко, Т. В. Уманець, О. В. Дарієнко // Економічні інновації. – 2016. – № 62. – С. 223-231.

3. Асоціація міст України [Електронний ресурс]. – Джерело інформації: <http://www.auc.org.ua/novyna/pro-problemy-obyednannya-terytorialnyh-gromad-na-zasidannipravlinnya-kyivskogo-rv-amu>.

УДК 338.2

Попова А.О.

старший викладач

Запорізького інституту економіки та інформаційних технологій

м. Запоріжжя, Україна

ДО ПИТАНЬ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Успіх розвитку економіки, а відтак і рівень добробуту людей у визначальній мірі залежить від стану грошово-кредитної системи держави, її міцності, збалансованості та стабільності. Фінансова безпека, як складова економічної безпеки, характеризує стан захищеності життєво важливих інтересів держави, регіонів, підприємницьких структур та громадян у фінансовій сфері від впливу широкого кола негативних загроз. Основними критеріями фінансової безпеки є достатність фінансових ресурсів, їх збалансованість та ліквідність, які гарантують нормальне існування та розвиток зазначених суб'єктів.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) України, що характеризує загальний стан розвитку економіки і, в тому числі, фінансової системи, у 2015 р. становив лише 90,60 млрд. дол. США, а у 2016 р. – відповідно 93,27 млрд. дол. США проти 183,0 млрд. дол. США у 2013 р. [1, с. 7; 2].

Один із основних узагальнюючих показників стану фінансово-економічної безпеки держави ВВП у розрахунку на душу населення в останні роки був вкрай низьким і у 2016 р. становив лише 2,2 тис. дол. США. Для осмислення і об'єктивної оцінки рівня приведених показників порівнюємо їх з аналогічними показниками у країнах з високорозвиненою економікою. Так, за оприлюдненими даними Всесвітнього банку загальний обсяг ВВП Великобританії у 2014-2016 рр. становив від 2,86 до 3,0 трлн. дол. США, а ВВП на душу населення у ці роки сягав від 39,9 до 46,4 тис. дол. Ще значно вищими були показники ВВП на душу населення в ряді інших країн. У Нідерландах в останні три роки він сягав від 45,3 до 52,2 тис. дол., у Швеції – відповідно від 51,6 до 59,1 тис. дол., у Норвегії – від 70,8 до 97,0 тис. дол., що у 20-40 разів більше у порівнянні з Україною [2].

В Ізраїлі - країні, що постійно знаходиться в стані війни, з чисельністю населення у 8 млн. чол. загальний обсяг ВВП у 2014-2016 рр. становив від 299,4 до 318,7 млрд. дол. США, а ВВП на душу населення – відповідно від 35,7 до 37,6 тис. дол. США.